

ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

Το σχέδιο δράσης που εκπόνησαν φέτος οι μαθητές όλων των τάξεων του σχολείου ήταν ιδιαίτερα ελκυστικό γι' αυτούς. Οι μαθητές προσέγγισαν τον πολυποίκιλο κόσμο των σπηλαίων της Κρήτης και γνώρισαν έτσι το φυσικό και ιστορικό τους πλούτο, καθώς πολλά από αυτά τα σπήλαια συνδέονται με σημαντικά και τραγικά ιστορικά γεγονότα του τόπου μας. Ασκήθηκαν έτσι στη συλλογή ιστορικών γεγονότων, παραδόσεων και διηγήσεων σχετικά με τα σπήλαια και συνειδητοποίησαν ότι τα σπήλαια συνδέονται με την παράδοση και την ιστορία του τόπου μας. Παράλληλα διαπίστωσαν ότι τα σπήλαια της Κρήτης είναι χώροι με αρχαιολογικά κατάλοιπα, καθώς η παρουσία του ανθρώπου υπήρξε έντονη μέσα σε αυτά σε όλη την εξέλιξη και την πορεία του.

Καθώς τα μελετούσαν οι ίδιοι κατανόησαν ταυτόχρονα ότι τα σπήλαια είναι ένα κλειστό οικοσύστημα που κινδυνεύει από τις ανθρώπινες επεμβάσεις, και έτσι ευαισθητοποιήθηκαν ώστε αφενός και να εκτιμήσουν την αξία τους, αλλά και αφετέρου να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη διαφύλαξης και προστασίας τους.

Επισκέφθηκαν ένα μεγάλο σπήλαιο όπως αυτό του Μελιδονίου και θαύμασαν το επιβλητικό του φυσικό κάλλος αλλά και τον ηρωισμό των ανθρώπων που θυσιάστηκαν μέσα σε αυτό, ώστε να ξεπεράσουν το φόβο που συχνά προκαλείται από την άγνοια. Παράλληλα μπόρεσαν μέσω των ερευνών τους να εξασκήσουν τις δεξιότητές τους και να εμβαθύνουν στον κόσμο των σπηλαίων. Έμαθαν βιωματικά τους τρόπους πιθανής αξιοποίησης ενός σπηλαίου και ένταξής του στο πλαίσιο του εναλλακτικού τουρισμού ή αγροτουρισμού και μυήθηκαν σε αξίες όπως η αγωνιστικότητα, η εργατικότητα, η αυτενέργεια, η αυτοπεποίθηση. Τέλος αποτίμησαν τις ενέργειές τους, παρουσίασαν τις δράσεις τους στους συμμαθητές τους και στον κοινωνικό τους περίγυρο. Αισθάνθηκαν έτσι τη χαρά της δημιουργίας και της έρευνας, ασκώντας παράλληλα τις επικοινωνιακές δεξιότητές τους, τη συλλογικότητα και τη συνεργασία τους. Κατόρθωσαν έτσι να συσφίξουν τις μεταξύ τους σχέσεις, να αναλάβουν πρωτοβουλίες και γενικά να συμμετέχουν σε καινοτόμες εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Το θέμα διερευνήθηκε με ελεύθερη συζήτηση, αξιοποιήθηκαν οι υπάρχουσες γνώσεις, οι στάσεις, οι απόψεις και οι δυνατότητες σχεδιασμού και υλοποίησης του προγράμματος. Σε κάθε συνάντηση παρατηρήθηκε η πορεία της έρευνας, το ενδιαφέρον και η αποτελεσματικότητα των μαθητών όσον αφορά στην εργασία τους, η κατανόηση των φυσικών χώρων που επισκέπτονται και η συμμετοχή τους στις επιμέρους δράσεις, η μέθοδος συλλογής και επεξεργασίας του υλικού, ο τρόπος παρουσίασης των αποτελεσμάτων της έρευνάς τους, ο βαθμός της συνεργασίας τους και η συμπεριφορά τους. Οι μαθητές ερωτήθηκαν για τον τρόπο που εργάστηκαν, τις δυσκολίες που τυχόν συνάντησαν, για τα σχέδιά τους όσον αφορά στη συνέχεια της προσπάθειάς τους και για τις προτάσεις τους. Αξιολογήθηκαν τα προϊόντα της

εργασίας τους (κατασκευές, δράσεις). Τέλος παρουσιάστηκαν και αξιολογήθηκαν οι εργασίες, και οι κατασκευές και εκδίδονται οι εργασίες στην ιστοσελίδα του σχολείου, για να εξαχθούν ανατροφοδοτικά συμπεράσματα στην επικοινωνία μας με την κοινότητα,

Η δράση ολοκληρώθηκε με τις ακόλουθες διδακτικές φάσεις:

1η: Ενημέρωση των μαθητών, ανάθεση των επιμέρους θεμάτων, οδηγίες για την αναζήτηση υλικού (βιβλιογραφία, ιστοσελίδες, μουσεία, αρχεία).

2η: Δημιουργία ψηφιακών φύλλων εργασίας με στόχο την παρουσίαση του υλικού που έχουν βρει οι μαθητές, σε μια γραπτή ή ψηφιακή εργασία και παρουσίαση, εμπλουτισμένη με εικόνες, σχεδιαγράμματα, πίνακες και φωτογραφίες.

3η: Δημιουργική έκφραση των μαθητών με αφορμή την ενασχόλησή τους με το συγκεκριμένο θέμα (κατασκευές, ζωγραφικές αναπαραστάσεις, συγγραφή άρθρων για την ιστοσελίδα του σχολείου μας).

4η: Προβολή ντοκιμαντέρ με θέμα τη ζωή των σπηλαίων και τα ιστορικά γεγονότα τις παραδόσεις και τις διηγήσεις σχετικά με τα σπήλαια για να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι τα σπήλαια συνδέονται με την παράδοση και την ιστορία του τόπου μας. Επίσης διαπίστωσαν ότι τα σπήλαια της Κρήτης είναι χώροι με αρχαιολογικά κατάλοιπα, καθώς η παρουσία του ανθρώπου υπήρξε έντονη μέσα σε αυτά σε όλη την εξέλιξη και την πορεία του.

5η: Παρουσίαση σπηλαίων της Κρήτης μέσω διαδικτυακών ιστοσελίδων ώστε οι μαθητές, πέρα των γνώσεων που αποκόμισαν, να πιστοποιήσουν και τους τρόπους αξιοποίησης των σπηλαίων και ένταξής τους στο πλαίσιο του εναλλακτικού τουρισμού και του αγροτουρισμού.

6η: Επίσκεψη στο σπήλαιο του Μελιδονίου σε μια προσκυνηματική και φυσιολατρική δραστηριότητα στο χώρο θυσίας τόσων ανθρώπων κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας. Οι μαθητές ένιωσαν έντονο δέος και ανάμεικτα συναισθήματα θλίψης, περισυλλογής και θαυμασμού τόσο λόγω των ιστορικών τεκμηρίων όσο και του θαυμαστού κόσμου του σπηλαίου, παρατηρώντας την αξιοποίησή του χώρου από την τοπική κοινότητα που συμβάλλει με κάθε τρόπο στη διάσωση και προβολή του πνευματικού, πολιτιστικού και φυσικού πλούτου του.

7η: Οι μαθητές παρακολούθησαν δύο διαλέξεις του βιοσπηλαιολόγου καθηγητή του ΕΛΜΕΠΑ και διευθυντή του Ινστιτούτου Σπηλαιολογικών Ερευνών Ελλάδος, Καλούστ Παραγκαμιάν με θέμα το θαυμαστό κόσμο των σπηλαίων. Ο καθηγητής ερευνητής του Εργαστηρίου Χερσαίας Οικολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης και του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, παρουσίασε τον κόσμο των σπηλαίων με φωτογραφίες που αποδεικνύουν ότι τα σπήλαια είναι ουσιαστικά βασικά οικοσυστήματα με σπηλαιόβια είδη ζώων. Ο καθηγητής, ως ο μοναδικός μέχρι σήμερα Έλληνας Βιοσπηλαιολόγος, έχει πραγματοποιήσει έρευνες σε περισσότερα από 1.100 σπήλαια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, ανακαλύπτοντας πολλά νέα είδη

σπηλαιόβιων ζώων τα οποία παρουσίασε στους μαθητές που με μεγάλο ενδιαφέρον, όπως αποδείχθηκε από τις ερωτήσεις τους, παρακολούθησαν τις διαλέξεις του.

8η: Έλεγχος των ολοκληρωμένων εργασιών, παρουσίαση στους συμμαθητές, επιλογή του εποπτικού υλικού, ταξινόμηση και ψηφιακή αναπαραγωγή του με στόχο την έκθεσή του στην ιστοσελίδα του σχολείου μας.

Ενδεικτικές φωτογραφίες δράσεων

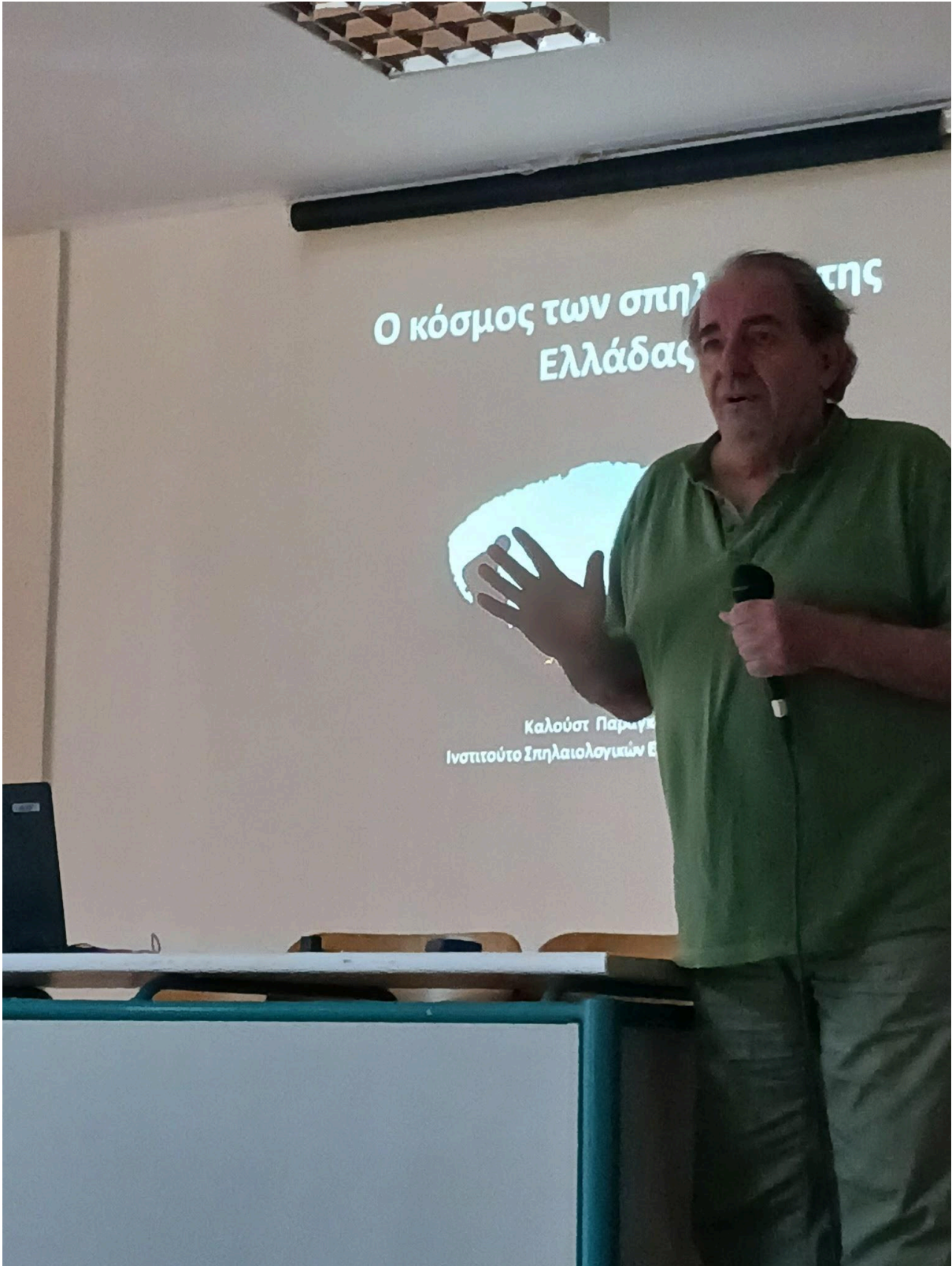

Ο κόσμος των σπηλαίων της
Ελλάδας

Καλούστ Παπαγιάννης
Ινστιτούτο Σπηλαιολογικών Ερευνών

